

11. oktober 2024

Kære medlem af Børne- og undervisningsudvalget

Vi er en gruppe af engelsklærere i grundskolen og på ungdomsuddannelserne i Vejen Kommune, som ser med både gru og undren på den nye folkeskoleaftale, der såvel i tid som i prioritering forringer engelskfagets status og det engelske sprogs værdi i det danske samfund.

Vi henvender os til dig, fordi du som medlem af Børne- og undervisningsudvalget har taletid og adgang til dem, der i maskinrummet skal smede den nye skolevirkelighed sammen. Der er brug for at tage et skridt tilbage og se på, hvad der potentielt kan gå tabt ved denne aftale i forhold til sproglig kunnen, kulturelt kendskab og verdensborgerkompetencer, hvis vi ikke længere som lille land kan kommunikere ubesværet og spontant med resten af verden.

I et globalt samfund, hvor engelsk fungerer som lingua franca og anvendes til både mundtlig og skriftlig kommunikation – ikke blot ude i verden, men også i samarbejdet med virksomheder i andre lande og endda internt på mange arbejdspladser her i landet – er det helt modsatrettet at vælge at nedskære og forringe fagets timetal.

På erhvervsuddannelserne er engelsk ligeledes trådt lidt i baggrunden til ære for fysik. Dette kan i nogen grad forsvares, da mange af disse uddannelser er praktiske og anvender laboratorie- og værkstedskompetencer mere end sproglige ditto. Men også her vil der være brug for at kunne kommunikere, at læse videre eller sætte sig ind i nye metoder, hvor meget er beskrevet og udgivet netop på engelsk.

I den nye folkeskoleaftale fratages skolefaget engelsk en essentiel position som 1. fremmedsprog. Mange børn og unge kan i dag begå sig ret let på et enkelt engelsk sprog. De kan kommunikere dagligdags fraser og fortælle og endda diskutere på engelsk. Dette er i høj grad et resultat af det sprogbad, de lever i. De lytter til engelsk musik, ser engelsktalende film og serier og spiller engelske spil. En del af det danske ungdomssprog indeholder desuden engelske ord og udtryk. Vores bekymring er dog, at den nye aftale vil fjerne en væsentlig del af den formelle og kulturelle sproguddannelse, der giver forståelse for sprogets opbygning og de finere nuancer i sproget. Det er ikke nok at kunne recitere en popsang eller lære om det amerikanske skolesystem ved at se en tv-serie. Muligheden for at fordybe sig i andre landes kultur- og samfundsforhold udvandes drastisk ved at nedsætte timetallet fra tre til to lektioner pr. uge i de ældste klasser.

Vores andet ankepunkt er nedtoningen af det skriftsproglige. Kommunikation er mange ting, og skriftlig kommunikation er en særdeles vigtig del. Ungdomsuddannelserne kan tale med herom. De unge skal gøres klar til at fungere i det globale samfund, hvor engelsk ofte er kommunikationssproget, og her er det essentielt, at de kender og kan agere ud fra de spilleregler der er i forhold til formel skriftlighed og det ordforråd, der hører med til dette. Det skriftsproglige spiller en stor rolle i faget engelsk på særligt de gymnasiale ungdomsuddannelser, men også EUD merkantil har fokus på den skriftlige kommunikation på fremmedsprog, desuden er det i jobopslagene tydeligt, at erhvervslivet i meget høj grad efterspørger medarbejdere med skriftsproglige kundskaber.

I engelskfaget i folkeskolen i dag er der mange discipliner, og kompetencer som lytning, fri tale, tydelig udtale, stavning, læsning og skrivning går hånd i hånd med tilegnelse af viden om teksttyper, formelt versus uformelt sprogbrug, kulturforskelle og -ligheder, samfundsforhold og politik, historie og geografi. Engelsk er ikke bare et sprog, men et fag med et mangfoldigt sammensurium af discipliner, kompetencer og viden, som – hvis vi lykkes med det – gør vores børn og unge i stand til at brillere i et globalt fællesskab. Men det kræver afsat tid for at vi kan nå rundt om alt dette. Vi anerkender, at der tilføjes en ekstra lektion i 5. og 6. klasse, så timetallet er status quo - dog på nær lektionen i 1. klasse, der bortfalder helt. Men det er på de ældste klassetrin, hvor eleverne har udviklet forståelse for sig selv og egen kultur, at de kan danne forestillinger og drage sammenligninger og forholde sig kritisk og undersøgende til den viden, de får om andre kulturer.

Vi har fuld forståelse for at faget tysk prioriteres med ekstra lektioner. Disse lektioner blev tidligere flyttet netop fra udskolingen til 5. og 6. klasse, ganske som man nu forsøger med engelsk. Det viste sig ikke at være gavnligt. Niveaueet for faget tysk er faldet drastisk i de seneste 10-15 år. Nuvel, engelsk fylder mere i hverdagen, så skolen bærer ikke skylden alene, men det er da tankevækkende, at man øjensynligt forsøger at rette op på en brøler et sted ved at gentage fejlen et andet sted. At danske unge synes kompetente i det engelske sprog skyldes netop en aktiv indsats og mange timer. Det kan ikke gøres lige så godt med mindre tid. Men tid på det rette tidspunkt i elevens udvikling har betydning, og det synes urealistisk at forvente, at de ekstra lektioner på mellemtrinnet vil kunne klæde eleverne lige så godt på kulturelt og nuanceret, idet deres abstraktionsniveau samt viden om politiske, historiske og kulturelle sammenligningspunkter på dette tidspunkt simpelthen ikke er udviklet nok endnu.

Den mundtlige afgangsprøve i engelsk er ofte en elevs første møde med eksamen, og ofte en rigtig god oplevelse, hvor eleven oplever overskud og trykthed i egen formåen. En mulig udtræksprøve som erstatning virker som en devaluering. Dette vil givetvis kunne påvirke motivationen hos den del af eleverne, der drives af et ønske om at præstere og opnå nye målbare færdigheder, for at arbejde med faget og med sproget, når det end ikke prioriteres med en fastlagt afgangsprøve.

Vi er interesseret i at vide, hvad der ligger til grund for beslutningen om at nedprioritere engelskfaget så massivt. Og hvad er planen for en god overgang til ungdomsuddannelserne med det faglige gab, der vil være i forhold til mindre tid, mindre øvelse og mindre fokus på skriftlig engelsk i folkeskolen?

Har udvalget og partierne overvejet, at engelsk fremover vil være en del af PISA-undersøgelsen? Noget, der skeles til og kigges på – også uden for landets grænser. Hvordan stiller det os som land og som samarbejdspartner i forskning og udvikling, hvis vi ligger lavt der?

Har udvalget overvejet, at engelsk som lingua franca er vores vej ud i verden i forhold til de sektorer, hvor Danmark gør sig gældende globalt, fx energisektoren, forsvaret, teknologi og medicin? Rigtig meget forskning foregår på engelsk og udgives på engelsk. Er udvalget klar til at sætte dette over styr? Både at vi kan få del i viden udefra, og at vi kan blive hørt og spille en rolle? Danmark er et lille land i en stor verden, og vores nærmeste samarbejdspartnere kræver, at vi kan kommunikere på deres måde.

Vi opfordrer til, at der genovervejes, hvordan timefordelingen og prøverne skal se ud, så engelskfaget får den prioritet i folkeskolen, som Danmark som land og danskerne som individer har behov for.

Med venlig hilsen

Folkeskolelærer/læringsvejleder Karin Nymark Andersen, Grønvangskolen Vejen /Ansgarskolen Ribe

Sammen med:

Adjunkt Mette Vestergaard, Vejen Gymnasium og HF

Adjunkt Mikkel Herold, Vejen Business College

Folkeskolelærer Jan van Woerkom, Grønvangskolen Vejen

Folkeskolelærer Anja Andersen, Grønvangskolen Vejen

Folkeskolelærer/praktikvejleder Mette Schultz Sørensen, Grønvangskolen Vejen

Folkeskolelærer Marlene Bøgh, Rødding Skole Vejen

Folkeskolelærer/fremmedsprogsvejleder Sanne Junker Nielsen, Brørupskolen Brørup Vejen

Folkeskolelærer Lotte Tobiasen, Rødding Skole Vejen

Lærer Gunvor Rostgaard Timmermann, V10 10. klasse Vejen